

TUUSULAN KIRKONKYLÄN KOULUN ALUEEN LUONTOSELVITYS

Esa Lammi

12.4.2020

TUUSULAN KIRKONKYLÄN KOULUN ALUEEN LUONTOSELVITYS

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Selvitysalue ja lähtötiedot	2
3 Menetelmät	3
3.1 Viitasammakko	3
3.2 Kasvillisuus ja luontotyypit	3
4 Tulokset	3
4.1 Viitasammakko	3
4.2 Kasvillisuus ja luontotyypit	4
4.2.1 Huomionarvoiset kasvilajit	6
5 Suositukset	7
6 Lähteet ja kirjallisuus	7

Kansi: Näkymä koulun pihan reunasta itään Tuusulantien suuntaan.

Ilmakuvat ja pohjakartat © Maanmittauslaitos ja Tuusulan kunta

Valokuvat © Esa Lammi

1 JOHDANTO

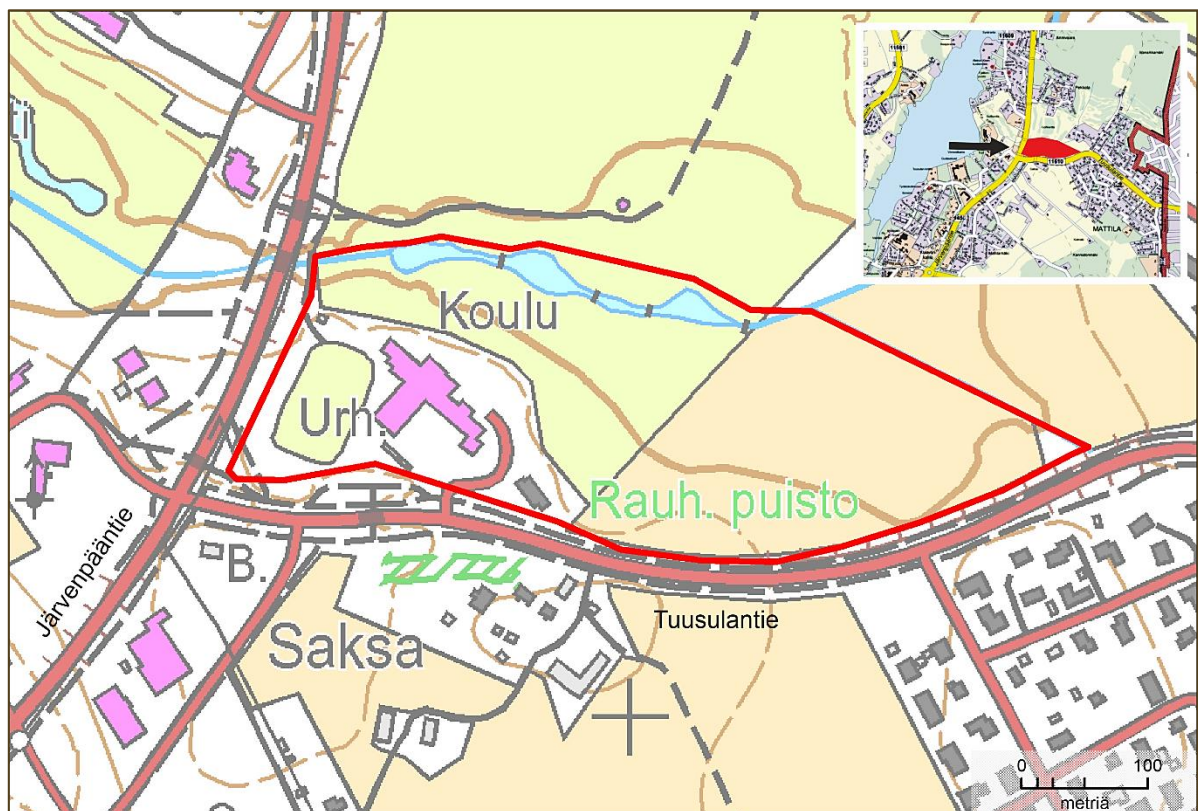
Tuusulan kirkonkylän kampuksen alueelle ja sen itäpuoliselle peltoalueelle on valmistella asemakaava ja asemakaavan muutos (kaavan numero 3560). Suunnittelutyö on edennyt kaavaehdotusvaiheeseen. Kaavassa koulun tontti on varattu opetustoimintaa palvelevaksi alueeksi ja itäpuolinen peltoalue virkistyskäyttöön. Kaavassa on myös uusia liikennejärjestelyjä (Tuusulan kunta 2019).

Kaava-alueen luonnonoloja ei ole tutkittu. Tuusulan kunta tilasi Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä selvityksen, jonka tavoitteeksi asetettiin luonnonolojen inventoiminen asemakaavoitukseen riittävällä tarkkuudella. Toimeksiannon keskeiset tulokset on koottu tähän raporttiin.

2 SELVITYSALUE JA LÄHTÖTIEDOT

Selvitysalue sijaitsee Tuusulantien ja Järvenpääntien risteuksen koillispuolella kahden kilometrin päässä Hyrylän keskustasta. Selvitysalueessa on mukana Kirkonkylän koulun nykyinen tontti, peltoaluetta tontin itäpuolella sekä golfkentän eteläpää kentän läpi laskevan Piilinojan varteen asti (kuva 1). Selvitysalueen pinta-ala on noin 8 hehtaaria. Golfkenttä ei kuulu asemakaava-alueeseen.

Selvitysalueella ei ole käytettävissä olleiden lähtötietojen (Luontotieto Keiron 2011, Ympäristötutkimus Yrjölä Oy 2012) perusteella arvokkaita luontokohteita.

Kuva 1. Selvitysalue (punainen rajaus).

3 MENETELMÄT

Selvitys tehtiin asemakaavoituksen edellyttämällä tarkkuudella (Söderman 2003). Koko alue kierrettiin maastossa, mutta viljelykäytössä ollutta peltoa tarkkailtiin vain reunoilta käsin. Selvitysalueella on pelkästään pihamaata, golfkenttää ja peltoa. Maankäytön suunnittelua varten ei ollut tarpeen selvittää linnustoa tai liito-oravan esiintymistä. Golfkentän lammet arvioitiin viitasammakolle sopiviksi, joten työhön sisällytettiin viitasammakoiden inventointi. Lisäksi inventoitiin alueen kasvillisuutta mahdollisten huomionarvoisten tai luonnonsuojelulain suojaamien kasviintymien selvittämiseksi.

Maastotoissa käytettiin GPS-paikanninta (Garmin 60Cx), jolla lajien löytöpaikat voitiin paikantaa asemakaavoituksen kannalta riittävän tarkasti. Maastokäynejistä vastasi biologi FM Esa Lammi.

3.1 Viitasammakko

Viitasammakko on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulaissa 49 §:n nojalla kielletty. Viitasammakon inventointi perustuu sammakkokoiraiden keväisillä kutupaikoilla pitämään, helposti tunnistettavaan ääntelyyn. Selvitys tehtiin ympäristöhallinnon ohjeiden (Sierla ym. 2004, Nieminen & Ahola 2017) mukaisesti kuulostelemalla äänteleviä sammakoita kahtena iltana golfkentän eteläpään lampareilla. Alueella ei ole muita viitasammakolle mahdollisesti sopivia lisääntymispaikkoja.

Inventointikäynnit:

29.4.2019 klo 23.55–00.15. Sää pilvetön ja tyyni, lämpötila +3 °C.

7.5.2019 klo 00.05–00.20. Pilvetöntä ja tyynä, 1–2 m/s, lämpötila +3 °C.

3.2 Kasvillisuus ja luontotyypit

Alueen kasvillisuutta ja luontotyyppejä inventoitiin 16.7.2019, jolloin koko alue jaettiin luonnonolojen perusteella osa-alueisiin. Osa-alueilta merkittiin muistiin luonnon- ja maiseman yleispiirteet, alueelle tyyppilliset kasvilajit sekä mahdolliset harvinaiset lajit. Arvokkaista kohteista kirjoitettiin maastossa kohteen luonnonoloja käsittelevä kuvaus.

4 TULOKSET

4.1 Viitasammakko

Golfkentän lampareilla ei kuultu kummallakaan käyntikerralla yhtään sammakkoa. Lampareet ovat melko matalia, runsaskasvisia ja lyhyeksi leikatun nurmen ympäröimiä. Samankaltaisilta paikoilta on pääkaupunkiseudulta löydetty kutevia viitasammakoita. Lähin tunnettu kutupaikka on Piilinojan suulla Tuusulanjärven rannassa (Lammi ym. 2015), jonne golfkentän lampareilta on matkaa 700–900 metriä. Golfkentän alueelta viitasammakkoa ei ole tietävästi koskaan tavattu.

4.2 Kasvillisuus ja luontotyypit

Selvitysalue on jaettavissa kasvillisuuden ja maankäytön perusteella neljää kuvioon (kuva 2), joiden luonnonoloja kuvataan seuraavassa.

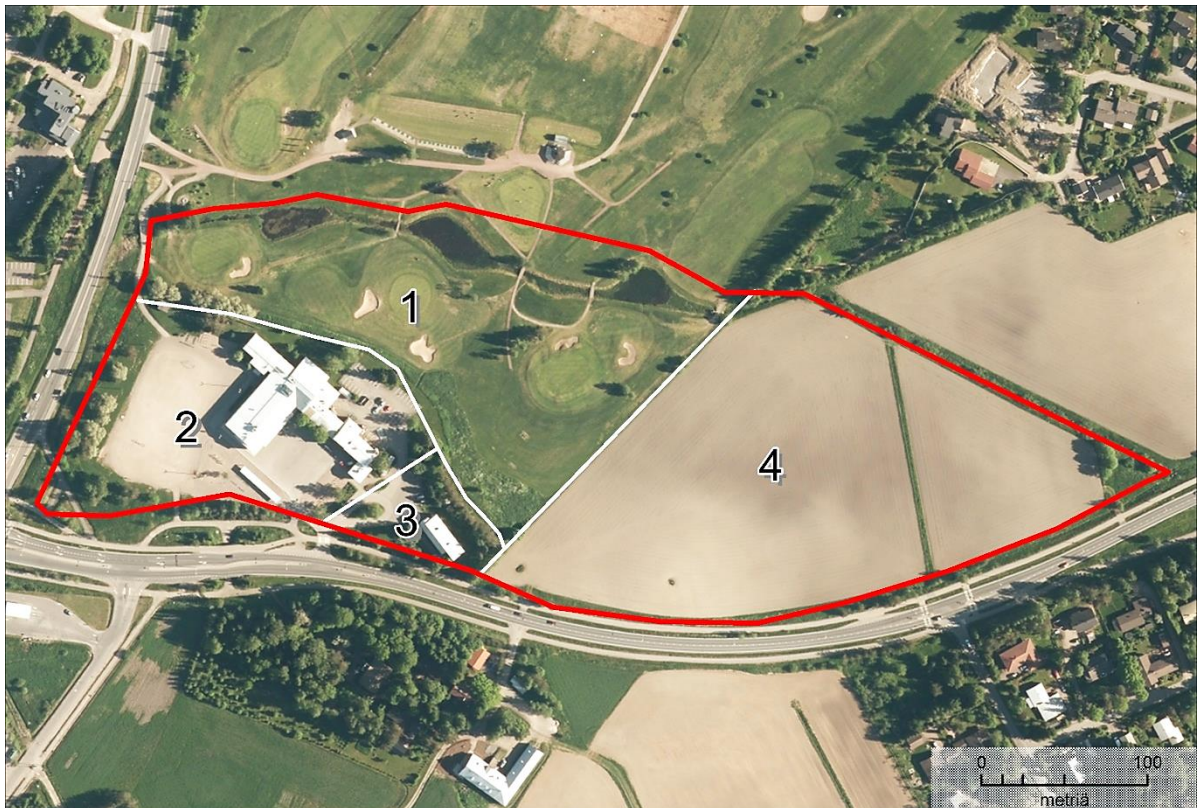
1. Golfkenttä

Lyhyenä pidetty golfkentän viheriö, jonka läpi Piilioja laskee. Ojassa on kolme lampimaista levennystä ja sen varrella kasvaa muutama puu. Lampareiden kasvillisuus on rehevää. Lajistossa on mm. leveäosmankäämiä, järvikortetta, kilpukkaa, oja-palpakkoa, iso- ja pikkulimaskaa sekä kalvasärviä. Kasvilajisto kuvastaa ojaveden huomattavaa ravinteisuutta.

Kentän eteläreunassa koulun pihan vieressä reunassa on kymmenisen metriä leveä hoitamaton piennar (kuva 3), jossa kasvaa mm. nurmipuntarpäätä, siankärsämöä, nokkosta, pelto-ohdaketta, juolavehnnää, vuohenputkea, maitohorsmaa, me-siangervoa sekä vadelmaa.

2. Koulun pihamaa

Koulun piha on osin hiekkakenttää, osin asvaltoitua pysäköintialuetta. Koulun uudisrakennuksen pihalla on juoksurata ja pallokenttä. Pihaa reunustaa kapea niittämällä hoidettu piennaralue, joissa kasvaa joitakin mäntyjä, poppeleita, kuusia ja hopeasalavia (kuva 4). Muuta kasvilajistoa ovat mm. lupiini, pietaryrtti, voikukka, ahdekaunokki, maitohorsma ja siankärsämö. Koulun pihamaa-alueella ei ole jäljellä alkuperäistä luonnonympäristöä.

Kuva 2. Selvitysalueen osa-aluekuviot.

Kuva 3. Golfkentän reunassa on kapea joutomaapiennar.

Kuva 4. Koulun pihan reunassa on muutamia istuttuja puita sekä niitettyä piennarta. Taustalla Järvenpääntie.

Kuva 5. Itäpään peltoalue oli härkäpapu-viljelmänä.

3. Asuinrakennuksen piha

Koulun asuinrakennuksen piha, jossa on lähes kokonaan nurmikkoa. Rakennusten vieressä kasvaa joitakin lehmuksia, mäntyjä, koivuja ja jalokuusia. Pihamaan kasvillisuutta ei inventoitu tarkemmin.

4. Pelto ja kevyen liikenteen reitti

Pellolla viljeltiin härkäpapua (kuva 5). Sen seurassa kasvoi mm. hiirenvirnaa, pelto-ohdaketta, peltovalvattia, nurminataa ja muita tavanomaisia peltojen rikkakasveja.

Pellon reunassa Tuusulantien varrella on kevyen liikenteen reitti. Sen varsi on pidetty niittämällä matalakasvisena. Reitin sorapintaisella pientareella kasvoi mm. siänkärsämöä, hopeahanhikkia, paimenmataraa sekä jänönapilaa.

4.2.1 Huomionarvoiset kasvilajit

Tuusulantien kevyen liikenteen reitin hiekkaisella pientareella kasvaa koko peltoosuuden (kuvio 4) pituudelta jänönapilaa. Laji on kuivien niittyjen ja ketojen kasvi, joka on kotiutunut uusympäristöihin joutomaille ja teiden varsille. Laji ei ole uhanalainen eikä silmälläpidettävä. Tuusulantien varressa se on huomattavasti runsaampi kuin useimmilla muilla kasvupaikoilla.

Golfkentän lampareessa kasvava kalvasärviä on sisämaassa melko harvinainen vesikasvi. Lajia ei ole kasviatlaksen (koivu.luomus.fi/kasviatlas) mukaan tavattu aiemmin Keski-Uudeltamaalta. Kalvasärviä ei ole Suomessa uhanalainen.

Haitallisista vieraslajeista Tuusulantien varrella havaittiin lupiinia (myös pellon puolella) sekä yksi matalaksi niitetty kurturuusupensas. Esiintymät on merkitty Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen vieraslajiportaaliin.

Kuva 6. Jänönapila.

5 SUOSITUKSET

Alueen kasvillisuus on hyvin kulttuurivaikutteista, eikä alkuperäisiä luonnonympäristöjä ole jäljellä. Asemakaava-alueella ei ole luonnonsuojelulain 29 §:n mukaan säilytettäviä luontotyyppisiä tai vesilain 2 luvun 10 §:n mukaan suojeltavia pienvesiä. Uhanalaisia (Hyvärinen ym. 2019) kasvi- tai eläinlajeja ei tavattu.

Tuusulantien jänönapilaesiintymän säilyttäminen on suotavaa. Lajin kasvupaikat säilyvät, jos kevyenliikenteen reittiä ei siirretä muualle tai levennetä molemmille puolille.

Golfkentän läpi laskeva Piilinoja toimii ainakin vesiympäristön lajeille sopivana kulkureittinä. Piilinoja on hyvä säilyttää viheralueiden ympäröimänä uomana.

6 LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Lammi, E., Vauhkonen, M. & Hagner-Wahlsten, N. 2015: Tuuskodon ja Fjällbon alueiden luontoselvitys. – Ympäristösuunnittelu Enviro ja Tuusulan kunta 23.5.2015.
- Luontotieto Keiron 2011: Tuusulan yleiskaava. Luontoselvitys 2011. – Luontotieto Keiron Oy ja Tuusulan kunta.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittely. – Suomen ympäristö 1/2017:1–278.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen ympäristö 742:1–113.
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. – Ympäristöopas 109:1–196.
- Tuusulan kunta 2019: Kirkonkylän koulun asemakaava ja asemakaavan muutos. – Kaava-selostus 10.4.2019.
- Ympäristötutkimus Yrjölä Oy 2012: Tuusulan Hyrylän liito-oravatarkistus 2012. – Ympäristötutkimus Yrjölä Oy ja Tuusulan kunta.